

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

În Austria și la noi.

Am arătat și de alte dați deosebirea între strile politice din Austria și între cele din Ungaria. Mai înainte în Austria era un singur popor stăpân peste toate celelalte; limba și voința lui se împunea peste tot locul. Acest popor au fost Nemții din Austria.

Starea aceasta însă era nefirească, căci nefirește lucru este ca într-o țară locuită de mai multe popoare, unul singur să le stăpânească pe celelalte și să dreagă lucrurile așa, cum îi vine lui singur bine. Dimpotrivă o țară cu popoare de limbi și obârșii deosebite, numai atunci va înainta, când toate popoarele vor avea drepturi de-o potrivă și nici unul nu va încerca să apese și nedreptățească pe celelalte.

Astăzi în Austria lucrurile au luat un curs natural. Deosebitele popoare își capătă drepturile lor firești; au dreptul să-și folosească limba lor în școale și în viața publică, să aibă deregători din sinul lor și statul eărăși are datorința să se îngrijească în măsură dreaptă de binele și înaintarea tuturor de-o potrivă, ear' nu numai de un popor.

Aceasta stare de lucruri a pus pe gânduri pe stăpânitorii noștri Maghiari. Să tem adecă, că vor ajunge și ei ca Nemții din Austria. Nemții în țările austriace au fost odinioară tari și mari, cum sunt azi Maghiarii la noi, dar' au fost siliți să facă loc și celorlalte popoare și stăpânirii lor li-s'a pus capăt.

Maghiarii se tem de o cădere cu atât mai mult, cu cât Ungaria stă în strinsă legătură cu Austria, fiind amândouă o împărăție și apoi nu se poate, ca în o parte a împărăției să domnească egalitatea popoarelor, ear' în cealaltă, în Ungaria, popoarele să fie stăpânite și nedreptățite de unul singur, care nici nu alcătuiește partea mai mare a locuitorilor țării.

Eată spre pildă ce scrie în privința această un ziar de frunte nemțesc din Berlin, cu numele *Die Zeit* (Vremea):

„La Maghiari lipsesc temeiurile cari să le asigure pe vreme lungă stăpânirea. După statistica oficială, alcătuită de Maghiari, Maghiarii fac 48½% (adecă aproape jumătate) din totalitatea locuitorilor, dar' în numărul acesta se cuprind multe sute de mii de străini, Ovrei și Țigani, cari numai până ține stăpâ-

nirea maghiară se dau de Maghiari. Stăpânirea maghiară nu va fi de durată lungă chiar și din cauza, că între toate popoarele Ungariei ei au ce'e mai mici procente de sporire. Este favorabilă pentru Maghiari trecerea Nemților (Șvabi) în partea lor, dar' afară de Nemți, celelalte popoare nu se maghiarisează.

„Slovacii, Slovenii, Sârbii, Rutenii, Croații și Românii împrejmuesc, ca o cunună, pe Maghiarii din lăuntrul țării și toți aceștia să împotrivesc maghiarisării.”

Din cele spuse până aici se vede, că nu suntem departe, ca adevărata dreptate și deopotrivă îndreptățire a tuturor popoarelor să se sălășuiască și la noi.

Dar' se nu gândim, că aceasta vine de sine, fără luptă și fără osteneți! „Porumbul fript nu sboară la nime în gură” așa zice vorba lumii și ea adevăr grăiește. Popoarele Austriei asemenea n'au ajuns la starea lor de acum, la recunoașterea drepturilor lor naționale, stând cu mâinile în sîn. Ele s'au luptat crunt împotriva Nemților a tot stăpânitori și au lucrat din răpuzeri, ca să se întărească și se înainteze, răzimați numai pe propriile lor puteri. Luptele și silințele lor au fost încununete de isbândă și acum încep a se bucura pe roadele muncii lor.

Așa trebuie să facem și noi! Trebuie să luptăm pe toate terenele vieții publice, totdeauna însă între marginile hotărite de lege; să ne arătăm întotdeauna ca Români, să protestăm împotriva încălcării drepturilor noastre și să ne întărim în toate privințele, prin muncă și ținare la olaltă.

Dacă așa vom face, isbânda a noastră va fi, ear' dacă vom sta cu mâinile în sîn, fricoși și resleți, ne vom prăpădi, ca niște nemernici.

Un nou proces de presă. Din o vorbire a ministrului de legi *Erdélyi*, ținută în dietă, aflăm, că »Tribuna« va avea un nou proces de agitație. În ședința din Sâmbăta trecută deputatul Visontai i-a imputat ministrului că prea urmărește ziarele cu procese. Ministrul, ca să se desvinovățească a răspuns, că în anul acesta procurorii au cerut învoirea guvernului în 22 de casuri, se începă procese de presă, dar' guvernul numai în 7 casuri a dat poruncă de inprocesuare și anume: a făcut câte un proces ziarelor: »Allam nélkul« »Tribuna«, »Zastava« și »Trpstra« pentru agitație contra naționalității, și în fine lui »Magyar Néplap« pentru agitație contra jidanilor, ear' lui »Vörös Irány« și unei foi socialiste pentru calumniare.

De-oare-ce cele două procese, despre cari am făcut pomenire că se fac »Tribunei« nu sunt puse la cale de-a dreptul de guvern, ci de slujbași unguri, procesul despre care a vorbit ministrul *Erdélyi* este un nou proces împotriva »Tribunei«, al treilea în luna aceasta și al douăzeci și șeselea în șirul nesfârșit al proceselor.

Martirii noștri din 1848 — „bandiți și tâlhari“! Așa îndrăznește se scrie foaia ungurească »Haszánk«. Scriind, cum am sârbat noi Românii ziua de 3/15 Maiu anul acesta, numita foaie ungurească are nerușinarea să numească pe vitejii noștri luptători-martiri din 1848 „bandiți și tâlhari“. Adecă acei mari Români, cari în ne mai vîzută liniște și bărbăție au ținut adunarea de pe »Câmpul libertății« cum însuși comisarii stăpânirii au recunoscut în sufletul lor, acei mari Români, cari și-au jertfit sângele și viața pentru libertate și pentru Înalta Casă Domnitoare, sunt niște »bandiți și tâlhari« ear' nu răsvrății Unguri, cari au dat jos de pe tron pe Împăratul Francisc Iosif, împreună cu întreaga casă Domnitoare! S'ar pute o mișelie mai mare ca această acuză față de cei mai mari eroi ai noștri?

„Drapelul“. Noul organ cu numele »Drapelul« despre care am făcut pomenire în un număr de mai înainte, a început a eși la București. El reprezintă vederile dlui P. S. Aurelian și a partizanilor sei, cari formează un grup al partidului liberal. În acest grup sunt adunați în giurul dlui Aurelian mulți dintre cei mai însemnați bărbați politici ai României. În numărul dintăiu noul ziar publică programul seu, în care între altele se vorbește și despre noi, Românii din afară de regatul României. »Drapelul« făgăduiește, că ne va sprijini și va lupta pentru interesele noastre, fără de a turbura liniștea statelor, în cari locuiesc Români.

Dorim viață lungă noului ziar!

Quota. În nrul trecut am spus cetitorilor noștri ce este de a se înțelege sub cuvântul *quota* și am vorbit peste tot despre afacerile și cheltuielile ce le au împreună cele două părți ale împărăției noastre, adecă Austria și Ungaria.

Acum mai nou se vestește din Viena, că guvernul austriac în vara aceasta nu va așterne parlamentului proiectele privitoare la renoirea afacerilor comune. Astfel afacerea cu *quota* va fi amânată pe o jumătate de an sau chiar pe un an și pe acest timp va rămâne aceeaș stare ca până acum.

Causa acestei amânări este, că guvernele nu pot ajunge la înțelegere în privința *cuotei*.

Să cunoască limba. Comandantul Landwehrului (honvezinii) austriac, Archiducele Rainer a fost săptămâna trecută în orașul Leitmeritz, care e locuit de Nemți și Cehi și primind între altele deputația comunei, a întrebat de primarul, cum se înțeleg și cum trăiesc la olaltă cele două naționalități din oraș?

Primarul a răspuns că trăiesc în bună înțelegere, la ce Archiducele a zis:

— Cine vrea să fie deregător de stat trebuie să cunoască limba acelei populațiuni, cu care stă în atingere!

Ce zic la aceasta stăpânitorii noștri șovinisti?

Cutezanță. Ministrul de justiție sau al legilor are de gând să îndrume judecătoriiile din Croația să-și scoată hotărârile și sentențele, nu numai în limba croată, ci și în traducere maghiară.

Tot mai cutezători se fac Maghiarii în ale maghiarisării, dar prin, aceasta își taie creanga sub picior, căci își fac în toate părțile tot mai mulți dușmani.

Alegerile în Croația. Săptămâna trecută s'au făcut alegerile de deputați pentru dieta Croației. Resultatul lor este următorul:

În două cercuri electorale s'au sistat alegerea, ear' în celelalte 86 de cercuri s'au ținut cu următorul rezultat: s'au ales 57 deputați de ai partidului guvernamental (dela putere), 25 din opozițiunea unită, 2 din fracțiunea lui Frank, ear' 2 cari stau afară de partide.

Opoziția a cucerit 17 cercuri dela partidul guvernamental și a pierdut un singur cerc, ear' în partidul guvernamental au intrat 23 de Sârbi, cari în anumite casuri asemenea vor face opoziție guvernului.

Foile maghiare «patriotice» sânt supărate pentru învingerea aceasta a opoziției din Croația și o atribuesc agitațiunii făcute din partea preoțimeii, care spunea alegătorilor, că guvernul voiește să introducă în Croația căsătoria civilă-păgână, ca la noi.

3/15 Maiu.

— Sărbarea zilei. —

Marea zi istorică de 3/15 Maiu a mai fost sărbată, încât știm până acuma, în următoarele locuri:

În Iclânzel s'a sărbăt frumos și cu mare însuflețire, împreună fiind sărbarea cu adunarea despărțământului XXV M. Ludoș al «Asociațiunii transilvane» și cu o petrecere populară. În seara de 14 Maiu corul țărănesc a cântat pe locul ridicat de lângă sat:

„Veacuri triste n'ntunecoase peste capu-mi au trecut” și alte cântece naționale, prevestind sosirea zilei de 3/15 Maiu.

În această zi s'au adunat la 2000 de oameni. Inteligență și popor. După slujba d-zească, s'a început petrecerea populară, apoi s'a ținut adunarea „Asociațiunii”, după care a urmat earăș petrecere și banchet, la care s'au ținut mai multe vorbiri. Petrecerea a ținut până în zori de zi. S'a jucat și „Călușerul” și „Bătuta” de cătră următorii juni bravi: Alexandru Macaria, vătavul, Filou Murășan, Teodor Ciuca, Simeon Murășan, Ioan Dobra, Nicu Murășan, Constantin Oltean, Alexă Voda, Vasiliu Gurgian, Iosif Șopterian și Alexă Boeriu.

Meritul, că în Iclânzel să sërbează din an în an pomenirea acestei zile, este în locul întâi al harnicului preot Romul S. Orbean și a soției sale, d-na Aurelia Orbean.

În Graz (oraș în Austria) s'a sărbăt în chip foarte frumos pomenirea zilei, din partea tinerilor noștri; aflători acolo la școlăle mai înalte. La sărbare au fost de față și studenții altor naționalități, prietene cu noi anume: Croați, Sârbi, Cehi și Sloveni, apoi trimișii studenților români dela academia din Leoben. Sărbarea s'a deschis prin o scurtă dai' frumoasă cuvântare a tinerului Corneliu Nes. După aceea tinerul Gheorghian a cetit o lucrare sa, în care a arătat însemnătatea zilei de 3/15 Maiu. Apoi s'au cântat „Deșteaptă-te române” și alte cântece naționale și de-ale slavilor prietini, s'a declamat și s'au rostit cuvântări însuflețitoare. Sărbarea a ținut până târziu noaptea.

În Craiova (România) a aranjat sărbarea secția Ligei culturale de acolo la teatrul național, unde s'a adunat un public foarte mare și ales. Teatrul era împodobit cu steaguri naționale. Deschiderea s'a făcut cu imnul național „Deșteaptă-te române”, apoi a ținut o însuflețitoare vorbire dl Dr. I. C. Drăgescu, s'au cântat melodii naționale și declamațiuni.

SCRISORI.

Adunare învățătorească.

Adunarea filială de primăvară a învățătorilor români din tractul Samsudului s'a ținut în 29 Aprilie c. în comuna Corund.

La orele 8 a. m. s'a ținut serviciul d-zeesc prin dl preot din loc Ioan Farcău, la care au luat parte mai mulți învățători.

După serviciul bisericesc, la 9 ore, în frunte cu dl protopop Gavril Vaida, ca președinte, învățătorii s'au adunat în sala de învățământ din loc, unde dl președinte prin o cuvântare bine aleasă face cunoscut celor adunați chemerea învățătorului, rugând pe cei de față să fie cu deosebită luare aminte la toate punctele ce se vor lua în discuție, și declară adunarea de deschisă.

În lipsa notarului tractual, adunarea alege un notar ad-hoc, în persoana lui Traian Husi. Inv. în Bobota.

S'a constatat membri cari lipsesc și s'au indus în protocol.

În înțelesul circularului de sub nrul 147—897 a pres. adun. filiale, învățătorul local a fost provocat să-și aleagă o temă să o predea școlărilor, dar luând în băgare de seamă necualificațiunea învățătorului, propunerea n'a avut rezultatul dorit.

Ar fi urmat cetirea unei lucrări prin Vartolomeiu Șipoș, care însă a lipsit fără de a-și ține de datorință a se scusa. Pentru adunarea viitoare ca vorbitor s'a ales inv. din Curitau Vasiliu Barna și suplent Vartolomeiu Șipoș din Husmezeu.

S'a cetit circularul dela presidele reun. învățătorilor sălăgeni de sub nrul 289—897 în care învățătorii sânt rugați să hotărăască în favorul fondului funebral ce se întemeiază și încât vor pute să conlucre pentru buna reușită a tombolei, ce ar avea să fie după adunarea gen. a reuniunii inv., la petrecere.

Privitor la amendoauă punctele membrii adunării se obligă a face toți pașii de lipsă pentru buna reușită a celor amintite.

Cu deosebită băgare de seamă au fost ascultate propunerile dlui vice președinte Gavril Aluș Inv. în Babța în cari roagă pe domniile învățători, că fiecare în comuna sa, în înțelegere cu preotul, și locuitorii comunei se întemeze o „Reuniune de cumpătare” în potriiva beuturilor spirtoase, ale cărei statute să află publicate de d-sa în „Foia Poporului” în cea dintâi jumătate a anului 1897.

FOIȚA.

Să ved penele.

Din cartea „Opșaguri”, de Ioan P. Reteganul.

Scăpăta-se rău baronul,
Moșii, carete și cai
Erau toate la jidanul,
El mânca ceapă și aiu
Și fasole, ear' jidanul
Își umplea bine brihanul,
Cu pui fripți și cu plăcinte
În brânză învăluite,
Dela baron celuite.
Așa-i lumea; pasămite
Până unul se ridică
Altul în prăpastii pică.

Și cădea greu la baronul
Vězându-se-n asta stare,
Dar' fudul era jidanul.
El ca omul cel cu stare
Ce toste le ia în glumă

După-ce are o sumă
Oare-care de argint;
Sfânt e deci acel cuvânt
Care zice: „pliuul sac
Stă lesne sus ca un drac,
Eară sacul, care-i gol
Cade jos călcat în mol”.

Dar' baronu-i tot baron
Chiar' lipit de calicie,
El pururea e cocon
Și o dă pe baronie
Cu vorba, căci ce să zici,
E baron și pace bună
Chiar' de-i vâtaf la calici!

Așa baronul din vorbă
Ne mai având ce mânca,
Nici friptură, nice ciorbă,
Cu fasole se-n funda
Și apoi să fudulea
Și tot de fripturi vorbea.

Odată domnul baron
Sătul bine de fasole
Merge până la jidan

Și fi zice: ei, vecine,
Mai dă-mi 50 de coroane
Împrumut, că dați-voi poame
Drept ujură după bani.
Dar' jidanu-i din jidani,
Zice: „Domnule baron,
Dați-voi, că știu că ești om
Cum se cade, dar' acum
Nu am, zeu, nice un modru,
Fără mâne, mult poimâne,
Face-vom cum va fi bine,
Se ved' întâiu poamele
Apoi dau coroanele;
Ear' acum, căci ai venit
La noi, te rog umilit
Stăi se gustăm laolaltă,
Am pește prins dela baltă,
Am și friptură de pui
Și vin roș, deci să te pui
Domnule baron cu mine
Să gustăm odată bine.
— Mulțumesc frumos vecine,
Dar' gustat-am foarte bine
Chiar acuma un copon.

A doua propunere a dlui Aluaș e, ca protocolul luat în adunare să se dea publicității și cu îndeplinirea acesteia să fie însărcinat notariul ad hoc.

Propunerile s'au primit, deobligându-se fiecare, din răspuneri a lucra pentru buna stare și înaintarea poporului.

Traian Husti propune, ca în viitoriu în privința dătinii de până acuma, o propunere practică să fie sorțită între învățătorii cari sânt de față la adunare, și să fie tractată, ear' a doua propunere va avea o propunere inv. unde să se țină adunarea.

Propunerea s'au primește.

Locul adunării de toamnă s'au hotărât în *Ciuta*, după ce s'au ales membrii verificători în persoanele dlor *Constatin Man* din Giorocuta și *Vasiliu Barna* din Curitau.

După aceasta dl președinte mulțumind celor de față pentru viul interes arătat în decursul adunării și rugându-i ca și pe viitor cu mai mare zel și răbdare să lucreze pentru binele deobste, prin ce fiecare face destul chemării sale, declară adunarea de închisă.

Bobotă, la 10 Maiu 1897.

Traian Husti.

inv. gr.-cat. în Bobotă, și not. ad-hoc.

Examele.

Lupoia, 23 Maiu n.

Stim. dle Redactor!

La școala noastră română gr.-cat. din *Lupoia*, tractul protopopesc al *Dergei*, s'au ținut la 21 Maiu sf. n. examenul dela sfârșitul anului școlastic 1896—7.

Deși școala noastră până în acest an, din toate punctele de vedere a fost cam slab arangiată, totuși rezultatul examenului a fost peste așteptare mulțumitor, cea-ce numai laudă poate face tinărului învățător *Teodor Stoiu*, care cu stăruință deosebită a lucrat întru îndeplinirea chemării sale de învățător. Dl *Ilie Șerban*, trimisul protopopesc, prin o vorbire a declarat examenul deschis, și așa s'au început ascultarea băieților.

Răspunsurile micilor școlari erau hotărâte și respiccate: unii pe alții se întreceau în răspunsuri bune. La sfârșitul examenului doi școlari începători au predat cu bună pricepere dialogul „*Tatăl și Fiul*”, a cărui cuprins pe lângă combaterea altor rele, îndeamnă pe părinții a-și da copiii la meserii. O fetiță

drăgălașe a desfătat pe cei de față prin declamarea unei rugăciuni îndreptată către „Creatorul omenimei” pentru scutirea „mării națiunii românești”.

Examenul a fost încheiat prin vorbirea trimisului protopopesc, care prin cuvinte călduroase își talmăci mulțumita pentru sporul făcut în acest an. Acestei vorbiri i-a răspuns Dl *Teofil Dragomir*, proprietar în loc, arătând greutățile cu cari a trebuit să se lupte, zelosul învățător, nu numai la începutul anului școl. ci și în decursul acestuia.

Ioan Murășan.

DIN LUME.

Din Rusia.

Voronzov-Dascov Ivanovici, ministrul curții și ministrul de finanțe al casei domnitoare rusești, a fost lipsit de postul său și înlocuit cu baronul *Frederiks*. *Voronzov-Dascov* a ocupat postul de ministru al curții țarului dela 1881 și a fost iubit cu deosebire de către țarul *Alexandru III*. El e născut la 1837 în Moscova și a fost în totdeauna mare moscovit și șovinist rus. El crede, că Europa apuseană este o primejdie pentru neatârnera națională a Rusiei. Cu deosebire e mare dușman al *Germaniei* și al *Nemților* aflători în Rusia.

Se crede, că aceasta din urmă e cauza căderii lui *Voronzov-Dascov*. Țarul de acum *Nicolaie II*. are simțeminte mai prietenești față de *Nemți*, decum avea părintele său *Alexandru III*, și de aceea a depărtat dela curte pe ministrul, cu care nu se putea uni în păreri.

Astfel căderea lui *Voronzov-Dascov* are însemnătate politică.

Din Răsărit.

În sfârșit războiul între Turci și Greci a încetat, încheiându-se armistițiul de 14 zile, după care va urma pacea. *Edhem-Pașa*, comandantul Turcilor a spus, că el e însărcinat a conduce pertractările pentru legarea păcii cu Grecia. Guvernul

grecesc în urma acestei știri a înștiințat puterile europene, că Grecia și-a încredințat puterilor apărarea intereselor sale și de aceea nu intră în pertractări de-a dreptul cu Turcia.

Din Londra se scrie, că puterile s'au înțeles, ca *Creta* să capete deplină guvernare de sine, însă sub puterea Sultanului.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare.)

Pe cale se adunară sub steagurile lui o mulțime de nemulțumiți și partizani ai tatălui său; și cu cât înainta mai mult, cu atât oastea lui creștea. *Petru Aron* înțelegând aceasta, strinse toată oștirea sa și îi eși înainte la satul *Joldești* pe *Siret* (jud. *Botoșani*) *Stefan* înainte de începerea luptei chemă la sine pe toți căpitanii și capii oștei și le zise: «Fraților! nu vin în această țeară împins numai de dorul nebun de a cuprinde tronul tatălui meu, ci vin că ved această țeară ruinată, locuitorii ei împilați și asupriți de boerii tirani, voesc a ușura soarta lor, voesc a ridica țeara aceasta la mărire și fericire. Așa se ne ajute Dumnezeu». După aceea cercetă cu băgare de seamă locurile unde avea să fie lupta, și făcu planul de bătae astfel, în cât nici cel mai vestit general nu l-ar fi putut face mai potrivit. Era la 6 ore, ziua de 12 Aprilie 1457 când:

Lupta se începe și fu sângeroasă
Privindu-o simțiai un fior prin oase
Din ambele părți săgeți șuerau
Din ambele părți tunuri bubuiau.
Sburau lănci, topoare în vânt aruncate
Și-apoi le vedeai cum cădeau turbate
Peste bravi voinici, peste floarea țerii,
Vărsând a lor sânge, sdrobindu-le creerii.
Mai pe urmă eată-i, pept la pept se bat
Soarele apune roșu... înfocat.

Din Pustiniș.

Culese de *Toza Voicdu*, econom.

Acum de cu primăvară
Mă 'ntâlnii cu mândra eară,
Ea mie așa-mi zicea
Că n'am de-a mă supăra,
Când se va face căldură
Atuncia ea să îndură
Într'o seară de se fură
Mie ca să-mi dea gură.
Atuncia mă întorsei
Și și eu așa-i spusei
Că să bage bin de seamă
Să n'o vadă a ei mamă.
Mândruliță ocheșea
Vicleană e mama ta
Că dacă n'ar fi vicleană
Ne-am întâlni la poiană.
Colea în de cătră seară
Es fetițe pe afară
Și ficiorii spionesc
Pe la porțiță pândesc,
Și prin ușiță se fură
De hoțesc puțină gură.
Las hoțescă ori-și-care
Că gura nu-i lucrul mare
Mai ales a fetelor
Dulceața holteilor.

— Te cred, domnule baron
Că doară cum se nu cred
Când chiar penele să ved.

Adecă jidauul Chon
Vedeă că domnul baron
E stropit pe piept și foale —
Cum mănecase — cu fasole.

Poesii populare.

Din Târnova.

Culese de *Ioan Voina*, croitor.

Câte mândre iubireaș,
M'ar pune birău-n oraș,
Dară câte am lăsat
M'ar fi pus primar la sat.

Mândruța mea dinainte
A fost mândră peste fire
Și a fost nevastă-ntre doamne
Ca și pupu când înfloare,
Că pupu când a'npupa
Chiar toți junii l-ar purta

Pupii când înflor frumos
Junii toți sânt bucuroși
Gândesc că toți au folos;
Dar' n'au toți de pupi folos
Numai junii cei frumoși
Numai cari sânt drăgăstoși,
Cari vorbesc cu vorbe mândre:
Când sărută tot își rîde
Și își rîde frumușel
Mor fetițe după el;
Dar' junele căluzit
Și la babe li urt.

Bade tu te însurași
Pe noi tete ne lăsași
Numai cât ne înșelăși
Și pe noi ne sărutăși;
Unde noi ne-am mărita
Ne spune de dumneata:
Să te duci după Ionic
C'a acela ț-i i ibovnic.
Ori ț-i-a tost, ori azi ț-i-a fi
La noi nici nu mai gândi.

Atunci ostirea lui Aron ne mai putându-se susține, o ia la fugă. Cavaleria lui Stefan o luă în goană, și o risipi. Petru Aron și cu câțiva ostași fugi și scăpă la Orbic (jud. Neamț), așteptând să-i vină ajutor ca ear' să înceapă lupta. Pe câmpul de bătae rămăseră morți o mie de ostași și mai mulți răniți.

Ajutorul lui Petru Aron veni și lupta se începă de nou, dar' fu mai puțin sângeroasă, căci Petru Aron fu îndată învins și fugărit în Polonia.

Atunci Stefan plecă cu oastea către Suceava, dar' nu intră în oraș, ci se oprî la porțile cetății pe un câmp deschis numit »Direptate«. În locul acesta se adună tot poporul, boerii, boerașii, mazilii, rēndașii, curtenii, călugării, toate căpeteniile clerului dimpreună cu Metropolitul.

Stefan se sui pe o înălțime și cu glas tare le zise: »Oameni buni! vreți voi să vă fiu eu Domn? Atunci toți cu un glas au strigat: »Întru mulți ani dela Dumnezeu să domnești«. Atunci Stefan primi din mână Metropolitului schiptrul și stindardul țerii, apoi intră în Suceava. Acest stindard avea pe deoparte capul de zimbru (marca țerii) ear' pe cealaltă parte sf. George călare, lovind cu sulița un bălaur.

După trei zile dela alegere, noul Domn merse la biserică călare pe un armăsar sprinten. La poarta bisericii descălecă. Teotist Metropolitul cu toți Episcopii, Archiereii, preoții și diaconii îl întâmpinără cu sfânta evanghelie și cu cădelnițe din cari eșia un miros foarte plăcut de smirnă și tămâe, ear' poporul cu făclii aprinse în mâni laudau pe Dumnezeu. Ajungând Stefan la treapta cea dintâiu, Metropolitul se coborî la dînsul, luă sfânta evanghelie din mână preotului ce o purta, și o dete Domnului ca să o sărute; atunci psaltul cel dintâiu începă să cânte »vrednic este«. Ajungând Domnul dinaintea altarului își luă stema de pe cap, se închină și sărută sfintele icoane ale Domnului nostru Isus Cristos și a Prea curatei Fecioare Maria. Apoi Episcopul dela Roman și cel dela Rădăuți îl luară de subsuori și-l duseră prin ușile împărătești în sfântul altar, îl ocoliră de trei ori, în vreme ce cântăreții cântau rugăciunile obicnuite la asemenea ocațiuni, sfîrșind cu »Isaia dântuește«. După aceea Domnul și amēndoi Episcopii ingenunchiară dinaintea altarului, dinaintea sfântului jertfelnic; Metropolitul puse omoforul pe capul Domnului și ceti molidva rēnduită la încoronare, apoi unse (pomăzui) pe Domnul Stefan cu sfântul mir. După aceea eșiră din altar și Domnul fu dus de cei doi Episcopi în jețul Domnesc. Astfel primind binecuvēntarea Metro-

politului, Domnul veni în mijlocul bisericii, se închină și se rugă lui Dumnezeu, sērută mână Metropolitului, ear' Metropolitul sērută creștetul Domnului, apoi își puse stema strămoșească pe cap, și cu toată suita de călugări, ostași, boeri și de popor eși din biserică și se întoarse la Palat.

Acolo la scara cea mare descălecară și intrară cu toții în sala cea mare de consiliu, unde era un tron pe care șeză Domnul. Metropolitul, Episcopii, boerii, căpitanii și toți ceialalți stătură în picioare. Metropolitul felicită și ură vieată lungă Domnului spre a putea ferici poporul cel mult asuprit. Domnul în câteva cuvinte arētă că s'a suit pe tron ca să facă țeara mare și fericită și nici deēt din ambiția de a alunga pe Petru Aron și a cuprinde el tronul părintesc. (Va urma).

Vorbe înțelepte.

— Una la săptămână. —

Cuvēntul.

Cum ai zis un cuvēnt, cuvēntul te stăpânește, dar' până nu l-ai zis, tu îl stăpânești pe el.

Proverb Arab.

Dr. Lueger.

— Primarul din Viena. —

Bărbatul, a cărui icoană o dăm aci, Dr. Lueger, este străin de noi Români, după neam, dar' nu e străin după simțemintele sale. El este neamț, dar' unul dintre nemții aceia, cari iubesc dreptatea, iubesc libertatea, sînt creștini buni, țin cu creștinii și luptă în contra jidovilor și împotriva tuturor celor-ce spriginesc pe Jidovi sau sînt spriginți ei de ei. Dr. Lueger este unul dintre acei străini, cari nouē ni-s binevoitori prietini, ear' Ungurilor, mai ales Ungurilor jidoviți, neimpăcat dușman.

Astăzi el este deputat în marele sfat al țerii, în Viena, și totodată primarul orașului împărătesc, al Vienei. Deputat e Lueger de mai mulți ani, primar însă a ajuns numai de o lună. Si mare luptă a luptat el, și multă luptă au luptat mulți de ai lui, până-ce a ajuns Lueger în fruntea împărătescului oraș.

De trei ori a fost ales Dr. Lueger, ca să fie primar în orașul nașterii sale, și de trei ori a fost respins. Nici chiar Împăratul nu a voit să-l întărească. Pentru-că, să ni-o

însemnăm, că pe primarul Vienei trebuie să-l întărească chiar Împăratul, ca să fie deplin întărit în slujba sa. În sfîrșit însă totuși a isbutit, și la a 4-a alegere Împăratul nu numai că l-a întărit, ci la întâmpinat chiar cu cuvinte frumoase de mângăiere și încurajare.

Lucrul s'a petrecut astfel.

În Austria încă sînt mulți jidovi, ca și în Ungaria și Transilvania. Mai ales însă în Viena, orașul cel dintâiu al Austriei, Jidovii sînt într'un număr îngrozitor, cum numai în Budapesta, sau *Judapesta*, se mai găsesc. Firește, că Jidovii, bogăți fiind, au cucerit cu puterea banilor toate cercurile vieții, și au luat în stăpânire întreg orașul. Ei s'au făcut stăpâni nu numai pe negustorie, industrie, meserii și toate isvoarele de câștig, ci au apucat deasupra și în comitetul orașului, ba chiar și în sfatul țerii. A fost rușinoasă pentru creștinii din Viena această domnie jidovească. Dar' ea a fost nu numai rușinoasă, ci grea, barbară și tiranică. Pentru-că Jidovii, când ajung la ceva domnie, întocmai ca anumite gadine, se fac foarte obraznici, se pun în fruntea tuturor trebilor, și nu numai domnesc asupra celorlalți, ci îi mai și batjocoresc.

Spre a scutura acest jug ticălos s'a pornit o adevărată luptă. Si cei-ce au pornit lupta în numele creștinismului, pentru apărarea creștinismului față cu Jidovii, au căpătat numele de *anti-semiți*, adică potrivnici ai »semiților«, contrari ai Jidovilor. *Autisemiții* formează un mare partid politic în Austria, și capul lor, chipu presidentul lor, este *Dr. Lueger*. El a condus lupta mare a creștinilor din Viena împotriva *semiților*, sau a jidovilor; el a zdrobit domnia lor nesuferită și rușinatoare, și el a dobândit cununa isbândeii, ajungând astăzi să fie primarul orașului, ca să curățească de toate jidovismele acest creștinesc oraș și să așeze de nou *crucea*, delaturată de judei, la locul cinstit, ce i-se cuvine în viața creștinească.

Dr. Lueger înseamnă deci pentru noi un bărbat, care pildă vie ne-a dat cum să luptăm cu stăruință și neclintită statornicie până la desevîrșita isbândă a cauzei, ce reprezentăm.

El ne-a dovedit că o luptă bărbătească și dreaptă, de care se apucă un popor întreg, ajunge mai curēnd ori mai târziu dar' ajunge la ținta dorită, ori câte pedeci i-s ar pune în cale.

De altă parte, pentru noi Români, *Dr. Lueger* mai are o însemnătate deosebită. În dieta din Viena de multe-ori și-a ridicat el cu bărbăție glasul seu puternic, vorbind pentru noi, și împotriva Ungurilor, cari s'au înfrățit cu Jidovii, ca să ne stăpânească pe noi popoarele creștine.

Când la 1892 Români, în frunte cu *Dr. Rațiu*, s'au dus cu »*Memorandul*« la Viena, dintre Nemții de acolo numai oamenii din partida lui *Lueger*, adică antisemiții, au întâmpinat cu dragoste pe Români, și le-au făgăduit tot spriginul. Drept că atunci »*Memorandul*« n'a fost primit de Maiestatea Sa, dar' să ni-o însemnăm, că *Lueger*, deși neamț, de trei ori a fost respins, și n'a fost întărit de Împăratul, și cu toate acestea, dacă a luptat mai departe, neclintit și bărbătește, în sfîrșit a învins, și a fost nu numai întărit de Împăratul, ci a fost primit chiar cu dragoste.

Să nu descuragem dar', ci să luptăm, neînterupt și neclintit.

Adevărul trebuie să învingă, mai târziu, ori mai curēnd. Aceasta ni-o dovedește și lupta antisemiților, în frunte cu *Lueger*.

PARTEA ECONOMICĂ.

Despre dări și termine.

Un termin sau soroc pentru darea directă a fost în 15 Maiu, adică a trecut cu vre-o 15 zile. Până în 15 Maiu a trebuit să plătim darea pe al doilea pătrar al anului, adică pe lunile Aprilie, Maiu și Iunie.

Cine n'a plătit darea până la 15 Maiu, va trebui să plătească interese (camete) de întârziere, cari sunt cu atât mai mari, cu cât întârziem mai mult.

E bine deci, ca fiecare să se silească a-și plăti darea de pătrar de an cât mai curând.

Terminele de plată pentru dările directe sunt patru în fiecare an, anume: 15 Februarie, 15 Maiu (în anul acesta trecute), 15 August și 15 Noemvrie.

Dări directe de stat se numesc: darea de pământ, darea de casă după clasă, darea de casă după chirii, darea de câștig personal (cl. I. cl. II. cl. III. și cl. IV.) apoi darea de camete, darea după întreprinderi mai mari d. e. a institutelor de bani, darea de mine, aruncul general suplimentar.

Dări indirecte sunt: darea de miliție (taxa militară), darea de pușcă, echivalentele, darea de consum, darea de precupeț și competențele erariale.

Din dările cari sunt de a se solvi în pătrarele numite, de 4 ori pe an, sunt: darea de pământ, de casă după clasă, după chirii, darea de clasa a II. III., darea întreprinderilor publice, de camete, de mine, și aruncurile generale suplimentare după aceste: darea de clasa I. se plătește de 2 ori pe an, în Aprilie și Octomvrie, darea de cl. IV. de 12 ori pe an, în rate lunare.

Cine nu-și plătește darea până la finea fiecărui pătrar, acela va plăti după darea ce se vine pe acel pătrar 5% camete de întârziere, ear' dacă primăria a făcut lista restantierilor, cari nu au plătit darea pe pătrar și a început prin comună a scrie zăloagele, plătește după fiecare fl. 2 cr. taxa de execuție, și dacă a început a aduna zăloagele spre vânzare, competența aceasta se ridică dela 2 la 5 cr. după fiecare floren, pe lângă interesele de întârziere.

De însemnat e, că după sume cari sunt sub un floren, nu e iertat a se lua interese, așa d. e. la 99 cr. nu se iau interese, ear' după 1 fl. 99 cr. se socotesc interese numai după 1 fl. și și nu după 2 fl. cum de multe-ori se socotește greșit de unii notari.

Gunoii de galițe.

Între soiurile deosebite de gunoie este însemnată și gunoiera cu găinaț sau cu gunoiul adunat în cotețele de galițe. La noi peste tot se pune puțin preț pe acest gunoiu, cu toate că în economia noastră s'ar putea folosi cu bun rezultat.

Causa, că noi nu-l prețuim este, că nu am făcut cu el încercări de loc, sau dacă ne-am încercat a-l folosi n'am știut bine cum să facem. Anume este greșit a pune gunoiul de galițe în straturi așa de groase, ca celelalte soiuri de gunoie.

Astfel întrebuințat găinațul nu numai că-și pierde din putere, dar' une-ori poate fi chiar stricacios.

În Țerile de jos, o țeară în apusul Europei, gunoiul de găini și de porumbi se folosește cu bun rezultat pentru gunoiera cânepiștelor. Gunoiul din un an dela 100 de porumbi se plătește cu 6—8 fl.

Gunoiul de galițe e bun pentru gunoiera pământurilor de bucate, de tabac și în. Se poate folosi și pentru livezi, fiind-că strpește muschiul (muha).

Dintre gunoiul deosebitelor soiuri de galițe cel mai de preț este gunoiul de porumbi.

Cu gunoiul de galițe mai bine facem așa, dacă îl adunăm în un loc uscat, scutit de umezeală și înainte de-a-l căra pe pământuri bucățile mari le măruntăm.

Dacă facem astfel cu gunoiul de galițe și îl punem în straturi mai subțiri, el este tot așa bun, ca și așanumitul guano, pe care economii mai mari îl aduc din țeri străine cu bani scumpi.

Guano este gunoiul paserilor de mare, cari se nutresc cu pești. Nu întrece însă în bunătate gunoiul galițelor noastre, de care noi nu facem întrebuințare.

Stîrpirea șoarecilor de câmp.

Este știut câte neplăceri și pagube fac șoarecii agricultorilor, cari adese-ori abia știu cum să-și scutească grânele și alte semente de aceste animale nesățioase. Nu arare-ori și în sementături și roadele adunate cu multe cheltueli și osteneală, fac pagube mari. Sporindu-se animalele la come, pe câmpurile cultivate cu grâne, amenință roada multor sate cu nimicire.

Până acum sunt multe mijloace prin cari se pot stîrpi șoarecii din giurul casei și grânelor; n'avem însă un mijloc mai puternic pentru apărarea și scutirea sementăturilor, grădinilor și plantelor leguminoase.

În anii din urmă, profesorul Loeffler din Greifswald, (Germania) a aflat un venin, prin care șoarecii de câmp se prăpădesc cu mulțimea.

Ministerul de agricultură din Austria, în anul trecut, a încredințat pe dl Kornauth, conducătorul așezământului chemic dela societatea agricolă din Viena, ca să facă o probă științifică cu materia aflată de Loeffler. După proba îndeplinită, a dat următorul raport despre șoarecii pe câmp și stîrpirea acestora:

„Dintre toate animalele, al căror număr este mare și deosebit, pentru agricultori, mai stricaciosi sunt șoarecii de câmp. Unde odată s'au înbuicat, acolo fac pagube foarte mari. Sporirea lor este cât se poate de mare, o singură păreche este în stare a se spori până la 200 în cursul unei ierni. Unde a luat întinderi mari sporirea, acolo numai stîrpirea în gloate poate mântui pe econom, care în mod lipicios ca ciurma, ucide cu ridicata animalele stricacioase“.

Profesorul Loeffler a descoperit un baccil (vermuleț mic) în mațele unor șoareci morți, cari s'au prăpădit pătîmind de boală lipicioasă; prin materia aceasta se poate face stîrpirea șoarecilor.

Profesorul amintit a sporit materia otrăvitoare, și prin mâncare a dat și șoarecilor sănătoși, cari gustând dintrînsa, cu gloata s'au prăpădit.

Între altele, profesorul Loeffler a făcut o încercare cu baccilul otrăvitor în Tessalia, unde șoarecii de câmp se sporesc în așa măsură, încât amenințau sate întregi cu nimicirea roadei din țarini.

Prin materia ucigătoare i-a succes a scăpa grânele și roada câmpului de nimicire.

Dr. Kornauth a sporit baccilele descoperite de Loeffler în zeamă de carne, flori și frunză de fân. În zeama aceasta a muiat miez de pâne, pe care l-a așezat în găurile pe unde umblau șoarecii, însă așa ca soarele să nu ajungă pânea, căci razele aceluiaucid baccilele. În scurtă vreme, după așezarea baccilelor, s'au putut vedea pe câmp șoareci bolnăvicioși, cari abia se puteau mișca și păreau cu toții amortiți și îmbătați. În timp scurt, boala s'a lățit pe întreg câmpul în mod lipicios.

Ministrii de agricultură din Austria și Ungaria a luat măsurile de lipsă ca pentru agricultori să aibă materia trebuincioasă cu un preț scăzut, ca după trebuință să se poată împărți.

Pentru stîrpirea șoarecilor, vremea cea mai potrivită este primăvara, dar' lăcomia și nesațiul ucide șoarecii și în cursul anului

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Găina de Hamburg. Are mărime mijlocie, creastă în forma trandafirului, care se sfârșește în vîrf și este de culoare roșie în forma sângelui. Penele sînt de culoare neagră, sau pestrițată cu galbin sau alb. Este ouătoare foarte bună, dar' a cloci nu-i place. Se cultivă cu deosebire în Anglia, unde se fac încercări de corcire.

Găina sbârlită își are numirea după penele ei sbârlite; se mai numește găină persiană. Penele sînt sbârlite, de culoare brunetă. Ouă și clocește bine, este de fire blîndă, se îngrașă ușor, — puii însă se desvoaltă cu greu.

Găina harapă. (*Gallus morio*). Probabil că se trage din Africa, unde se află în stare sêlbatică, — se mai află în India. S'a adus în secolul trecut, în Europa unde îi priește bine. Penele, creasta, picioarele, pielea și ochii, ba chiar și oasele sînt de culoare neagră. Ouă bine, are oue frumoase albe, însă a cloci nu-i place; avînd carnea culoare negrie, nu este bună pentru mîncat, din care cauză n'o prăsesc.

La Fleche este cea mai bună găină de carne, își are numirea după orașul Fleche din Franca.

La Flecheul este soiu de sine stătător, deși sînt unii cari susțin, că s'ar fi născut prin corcire între găina spaniolă și cocoșul Polland.

Coloarea acestei găini e mai cu seamă neagră, dar' a cocoșului e puțin mestecată cu galbin. Este bună de îngrășat, ouă mult și se poate crește ușor. Ouele-i sînt frumoase albe și mărișoare. Greutatea ouelor este tot aceea, ca și a găinei Cochîn-China, dar' în privința gustului, sînt mai gustoase.

Francezii nu jugănesc cocoșul soiului la Fleche, ci ca cocoș îl pun la îngrășat, separându-l în timpul îngrășării de găini. Îngrășarea o fac în loc întunecat, închise în cotețe, de unde se scot numai atunci, când le îndeasă. Mîncarea lor constă din un aluat pregătît din 2 părți făină de mălaiu, o parte orz, ear' încolo făină de ovės, după cîtva timp se mai pune și unsoare de porc. Durata îngrășatului e între 4 săptămîni și 3 luni; atîrnă dela modul de nutrire și dela natura singuraticelor găini. Cocoșul în acest mod îngrășat, este foarte iubit și căutat în orașele mari din Franca pentru carnea gustoasă și se plătește cu bani scumpi, decît se plătesc fazanii.

Îngrășarea lor formează o ocupațiune de sine stătătoare de câștig și de obște nu se face de cîtă prăsitori.

La Flecheul este un soiu minunat de carne, prin urmare în această direcțiune trebuie prăsit.

Alte soiuri, cum sînt: găina de Padua (italiană), Breda, Bankira, Hrudan etc. în parte sînt soiuri de lucș, parte nu prea sînt vrednice de prăsit și așa aci nu le mai descriem. Sfirșim astfel cu soiurile de galițe.

(Va urma).

Iuliu Bardosy.

Negoț românesc.

Un harnic neguțtor din Țeara-Oltului ne scrie următoarele:

Viștea-de-sus, 1/13 Malu n.

Onorată Redacțiune!

Am o nespusă bucurie vîzînd, că în mult prețuita „*Foia Poporului*” îndemnați pe poporul român, să îmbrățoseze cu tot dinadinsul *neguțtorii*. Și întradevăr, că acum de vre-o 10 ani încoace s'au făcut foarte multe bolte românești prin sate; așa spre pildă în comitatul Făgărașului aproape nu este sat, în care se nu găsești câte o *bolta românească*, ba în unele sate sînt câte doi și trei boltași români.

Am făcut un conspect despre boltele din satele, cari sînt în apropierea noastră, și am aflat că sînt aproape la 100 *bolte românești*.

Acum ar trebui, ca toți boltașii români să ne procurăm mărfurile trebuincioase dela marea neguțtorie „*Concordia*”, din Sibiu. Însă și domnii conducătorii ai *Concordiei* să se silească din cît le stă în putință să lucre pentru *adeveratele interese ale neamului nostru*, să ne facă cît se poate prețuri mai mici, ca să ne poată se-i concureze străinii, cari acum umblă prin sate pe latoate boltele și ne îmbie mărfuri cu prețuri foarte scăzute, și ne făgăduesc în credințe pe 5—6 luni. Dovadă, că se tem foarte mult de întreprinderea ce a făcut-o „*Concordia*”, din Sibiu.

Păreră mea este: ca domnii îndemnați cu conducerea „*Concordiei*” să binevoască a cerceta în timpul verii pe boltașii români dela sate, însemnând ce fel de marfă desface cutare boltaș din cutare comună, și cu cît ar putea fi creditat.

De credit neguțtorii mici au lipsă, căci neguțtorii dela sate sînt totdeauna și economi și nu dispun de capitale mari, ear' de altă parte creditează și ei pe oameni din sat într'un timp oare-care și astfel trebuie să fie și ei creditați.

Așadar', după-cum am zis, trebuie, ca din partea „*Concordiei*” să se cerceteze neguțtorii de pe la sate, ca să știe care cum stau, și poate chiar să se informeze dela alții, cari se pricep în afacerea negoțului, și care cît e vrednic a fi creditat. Se înțelege de sine, că va trece oare-care vreme pînă se va putea ști, care cum stă și cît merită, dar' începutul lucrului ar trebui făcut.

Ioan Suciu, econ. și neguțtor.

Aducerea tăbacului în Europa.

Cele dintăiu date despre planta tăbacului, a cărei patrie este America-de-Sud, ni le-a adus Cristofor Columb, descoperitorul Americii (1492). Locuitorii insulei Guanahani trăgeau tutunul din un fel de țevi, pe cari 'și-le făceau din foi de cucuruz. Tovarășul lui Columb, călugărul spaniol, Romana Pane, povestea la anul 1496: „Locuitorii insulei Haiti, au șodul obicei de a fuma un fel de plantă, numită de ei „Cohobas”, din un fel de pipe, cari purtau numele de „Tabacos”. Spaniolii mai târziu au trecut această numire dela pipe asupra plantei, numind-o „tăbac”. Și în Mexico fumarea tăbacului era cunoscută înainte de venirea Europeanilor. La Indianii Americii de Nord, datina de a fuma tăbac era foarte veche; tutunul era privit ca o plantă sfîntă și fumarea lui ca un obicei religios. În Europa tutunul s'a cultivat la început numai ca plantă de decorațiune și era privit ca plantă de leac. În Franca s'a adus tutunul din Lisabona, la anul 1560, de cătă Jean Nicot, ambasador francez în Portugalia. Nicot a cultivat mai întăiu tutunul în grădina-i proprie, îl recomanda ca plantă vindecătoare și se spune că cu ajutorul acestei plante ar fi lecut o mulțime de oameni de boale. În onarea lui Nicot, planta aceasta a primit numele de „*Nicotiana*”. În Germania, cele dintăiu plante de tăbac au ajuns la 1565 ear' în Anglia la 1586.

Regele Iacob I. din Anglia a dat la 1604 o poruncă de opreliște împotriva fumării tăbacului, dar' n'a putut ajunge prin această opreliște la nici un rezultat. Dela soldații englezi și dela matrozi obiceiul de a fuma tăbac, a trecut repede și în alte părți. În 1650 fumarea tutunului a ajuns în Suedia și Rusia, ear' la 1655 în Turcia.

Din Franca a ajuns tutunul în Italia pe la sfirșitul veacului XVI. După-ce aci preoții spanioli introduseră și în Roma obiceiul de a trage tăbac (tutun măciuat) pe nas, se ridică biserica și autoritatea publică contra lui.

Papa Urban VIII. emise o bullă la 1624 contra obiceiului de a trage tăbac pe nas, care bullă s'a reînnoit la 1689, dar' fî earăși ridicată la 1724.

În Turcia primilor fumători li-se trăgea țeva pipei prin nas; ear' în Rusia li-se tăia nasul încă pela 1634.

Deja în secolul al XVII. tutunul era socotit în Germania între plantele de cultură; însă pe la mijlocul acelu secol (1653) în Saxonia electorală se pedepsea cu 10 taleri acela care fuma tutun în localuri publice, ba vînzarea lui era oprită chiar și în farmacii (apotece).

În secolul al XVIII. în cel mai scurt timp folosirea tutunului deveni așa

de lătită și importul atât de mare, încât regele Portugaliei, prin arândarea negoțului de tăbac, primi marea sumă de 2,500.000 taleri și cel din Spania 7,330.000 taleri imperiali. Astfel de rezultate au contribuit foarte mult la prăsirea tăbacului în toate părțile. Acum tutunul sau tăbacul este un mijloc de poftă, împrăștiat pe întreg rologolul pământului și este de preț industrial, comercial și economic foarte mare.

După „Economia națională“.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului.

(Invitare).

Subscrisul comitet central va ține Duminică la 18/30 Maiu c. în comuna Laz (lângă S.-Sebeș) o

întrunire agricolă,

la care se va discuta despre:

1. Cultura rațională a viilor.
2. Cultura livezilor și a nutrețurilor măestrite.
3. Însemnătatea și foloasele tovarășiilor agricole și a băncilor rurale (sătești) sistem Raiffeisen.

Inceputul la 8 ore a. m.

La această întrunire ne luăm voie a invita pe toți membrii și binevoitorii Reuniunii noastre.

Sibiu, 6/18 Maiu 1897.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

Dem. Comșa,
pres.

Victor Torodășianu,
secretar.

Știri economice.

Industria română premiat. Dintre industriașii Timișoarei premiați la expoziția internațională din Nizza aflăm că dl Demetriu Luca pălărier român din Timișoara-Cetate a primit o diplomă de aducere aminte.

Colonisări în comit. Bactu. Guvernul continuă cu colonisările. Din moșiile statului aflătoare în comitatul Baciu-Bodrog se întrebuintează aproape 6000 de jugere pentru colonizare. Locurile menite pentru colonizare sunt acoperite cu păduri, cari trebuie strpitate. Timpul când se va începe colonizarea nu e hotărât. Guvernul vinde jugerul cu câte 200—250 fl.

Săcuii și alți flămânzi pot earăși căpeta pământ în cinste, căci plata urmează la sfântul Așteaptă!

Expoziție de galițe. Am vestit mai înainte, că la stăruința „Reuniunii agricole“ din Torontal, se va ținea o expoziție de galițe în *Becicherecul-mare*, în zilele de 23—25 Maiu. Precum se vestește prin foi expoziția s'a amănat pe zilele de 30 și 31 Maiu și 1 Iunie, când se va ținea negreșit.

Față de aceasta noi repetăm, ceea-ce am zis când am dat vestea întâiu, că Românii din părțile acele ar trebui să se intereseze de această expoziție.

Deschidere de cale ferată. Din Lipova se scrie, că în 18 I. c. s'a deschis și predat circulației calea ferată *Lipova—Timișoara*. Deschiderea s'a făcut cu o sərbare, la care a luat parte un încredințat al ministrului de negoț și încredințați de-ai comitatului Timiș.

Cale ferată nouă. Ministrul de negoț a dat concesiune de lucrări pregătitoare pentru mai multe căi ferate. Între aceste este concesiunea pentru o cale ferată vecinală de interes local, care va pleca dela stațiunea *Arad* a căilor ferate, sau dela *S-Miclăușul-mic*, până la stațiunea *Belint-Chisetu*, ori poate dela *Belint* spre mează-noapte până la *Lugoj*.

Asigurarea obligată. După-cum serie o foaie din Praga guvernul austriac va așterne în parlament o lege despre asigurarea obligată. În înțelesul acestei legi fiecare econom va fi obligat a-și asigura zidurile împotriva focului, dar' fi va sta în voie fiecare a-și alege liber banca, la care voește a se asigura.

Meseriașii noștri. „G-zeta Transilvaniei“ din Brașov scrie: Aflăm, că președintele Asociațiunii pentru spriginirea învățăceilor și sodanilor români din Brașov, dl *N. P. Petrescu* a avut gândul fericit de-a întruni zilele acestea pe meseriașii și industriașii români din Brașov la două conferențe, cu scop ca să se sfătuească asupra intereselor lor, și să se facă toți pașii de lipsă pentru înaintarea intereselor acestor meseriași și industriași, cari până acum nici nu se cunoșteau unii pe alții. În conferența de-a doua s'a ales un alt comitet, compus din soirile de meseriași care să facă cele de lipsă.

Publicăm această știre cu bucurie, văzând, că și meseriașii noștri dau semne de viață și au dorul de înaintare.

Zidarii români din Brașov. „Gaz. Transilvaniei“ scrie următoarele: în Brașov avem un număr însemnat de măestrii zidari și calfe de zidărie români, cari până acum n'au avut nici o societate, deși numărul lor poate să fie de vre-o 50. Acum aflăm cu bucurie, că între zidarii români s'a pornit o mișcare cu scopul de a-și înființa o societate proprie a lor, după chipul cum 'și-au înființat cojocarii români din Brașov.

În scopul acesta zidarii români din Brașov au ținut o sfătuire prietenească.

Meseriașii români de peste tot locul ar putea urma pilda dată de zidarii și meseriașii din Brașov.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentul I. V. nr. 4072. Pentru primirea în școalele de păzitori de pădure poți să încerci, când se va publica un astfel de concurs. Pregătiri ai îndeajuns. La cas de a fi primit, limba maghiară o poți învăța și în numita școală.

Ouă de vermi de mătășă se capătă dela direcțiunea pentru cultivarea mătășăritului „a selyemtenyésztés igazgatóság“ din *Szegesárd*, de unde e mai bine să se ceară prin primăria

comunală; tot asemenea și sēmēnța de frăgari tineri. Pentru acest an va fi prea târziu.

V. în Pustiniș. Cuglărie e iertat a să face în grădina școalei și ideea e foarte bună, căci venitul ar fi al școalei. În privința aceasta adresați-vă comitetului parochial; el are să dea voia.

Dlul R. R. în Șag. Dl Iuliu Schuster, directorul școalei agronomice din Sibiu a vândut toate exemplarele din găinile de soiul *Plymouth Rocks* și nu va avea alte exemplare de vândut până la toamnă, când va putea earăși vinde prăsitorilor noștri vre-o sută de exemplare. Prețul trupinei comandate de d-ta (3 fl.) și s'a trimis și credem că l-ai primit.

Astfel galițe de soiuri se pot cumpăra dela pepinaria statului din *Cluj-Mănăstur*, care stă sub îngrijirea dlui *Ludovic Asványi* — la care pot a se adresa comanda (în *Kolosmonostur* u. p. *Kolosvár*). Credem însă, că mai bine e a aștepta până la toamnă, când se pot procura din Sibiu.

Vezi altcum și răspunsul ce urmează.

Dlul I. I. J. Zgribești Pepinării pentru prăsirea galițelor se află lângă fiecare școală sau academie agronomică din țeară, ba și reuniunile cele mai multe comitatense s'au îngrijit, ca să aibă pepinării pentru prăsirea galițelor. Cea mai aproape de d-ta, dacă reuniunea comitatensă din *Caraș-Severin* nu are în *Lugoj*, va fi în *Arad*, sau cea din *Sólnoc* lângă podul rîului *Zagyva*, unde vei afla găini de stăncă *Plymouth Rocks*, găște de *Emden* și rațe de *Peking*. Acolo vei putea să te înformezi și despre ținerea și nutrirea lor, ba eventual vei putea totodată și în persoană a-ți și alege exemplarele de lipsă.

La procurarea de 60 de galițe precum ne scrii, să și plătește, ca să mergi în persoană; îți poți barem alege exemplare sănătoase.

Dintre găini îți recomandăm spre procurarea cele de stăncă *Plymouth Rocks*, descrise de dl *Iuliu Bardosy* în nul 14 al foii noastre, care se află de vânzare în pepinaria școalei agronomice din *Cluj-Monostur* și la toamnă la dl *Iuliu Schuster*, directorul școalei agronomice comitatense în Sibiu, (țirgul vitelor:) și găinile ardelenesc descrise în nulul 13 al foii noastre aflătoare tot în *Cluj-Monostur*, cât și la dl *Romul Simu* învățător popular în Sibiu, poarta *Turnului*.

Despre prețul lor te poți informa la locurile zise.

Monografia comunei Răhău.

De

Nicolae Cărpinișan, paroch.

(Urmare.)

VII. Computul comunal pe anul 1894.

Ca întregire a obiectului am socotit cu cale a cerceta și computul comunei ca corporațiune și a scoate din el, ceea-ce poate fi de interes a să însemna pentru monografia de față.

I. Venite:

1. Arânda dela pământurile comunale . fl. 658.50
2. Chirie de casă (după cârcîma din drum) > 50.—
3. Yenitul pădurilor . . > 107.16

4. Arânda dreptului de venat fl.	21.30
5. Capital așezat pentru scopuri sanitare . . .	71.56
	91.86
6. Venitul după capitale:	
a) dela obligațiune de stat pentru despăgu- birea regalului de 10.350 fl. fl.	465.75
b) dela obligațiunea împrumutului na- țional de 100 fl. . .	4.20
c) dela capitalele dela privati în sumă de 2608 fl. 15 cr. . .	208.65
	678.60
7. Venitul dărei de consum fl.	1125.48
8. Diverse percepțiuni . .	152.37
	1277.85
9. Arunc comunal și taxe de pășunat după vite fl.	1310.06
10. Percept. neprevăzute . .	83.73
11. Transitorii	143.50
	1537.29
Suma tuturor venitelor: fl.	4402.26

2. Spese:

1. Salarii (not. jud. etc.) fl.	962.—
2. La fondul de pensiune notarial	25.10
3. Paușal de călătorii și diurne	119.34
	1106.44
4. Chirie și paușal pentru cancelarie, tipărituri, pentru legile țerii etc . .	176.91
	176.91
	1283.35
5. La fondul de pădurărit fl.	45.02
6. Pădurarului (Forstwart) .	39.68
	84.70
7. Darea comunei	308.27
ecvivalentul comunei . .	109.95
darea drumului și arun- cul comitatens al com. . .	47.69
	465.91
8. Spese administrative (susținerea taurilor, vierului ș. a.)	532.95
9. Pentru scopuri de să- nătate (ghețar)	22.90
	555.85
10. Spese cu încass. dărei fl.	53.—
11. Darea de consum	1088.22
12. Ajutor bisericeii	400.—
13. Diverse erogațiunei . . .	125.22
	1666.44
14. Erogate extraordinare fl.	189.83
	189.83
Suma speselor fl.	4246.08

Suma activelor face	14,826 fl. 93 cr.
» pasivelor face	291 » 97 »
Deci starea activă a averii e	14,534 fl. 96 cr.
Fondul pompierilor e de	472 » 36 »
» săracilor e de	482 » 53 »
Fondul bisericeii în bani fl.	1866.09
» de vin	
face 709 ferii în preț de »	709.—
Scoala fond propriu nu are.	

Datorii comuna nu are, semn că conducătorii ei au lucrat și lucră și azi cu conștiință în oficiul lor. Comuna teritoare nici nu a cumpărat, nici nu a vândut din teritorul seu, ce l-a avut din timpuri străbune.

(Va urma).

Îndreptar

pentru întemeierea însoțirilor de cumpătare
împotriva beuturilor spirituoase

lucrat de

Gavriil Aluaș,

învățător și notarul însoțirii de cumpătare din Babța.
(Urmare).

IV. Câteva vorbe despre stricăciunea beu- rilor spirituoase și cu deosebire despre epidemia rachiului.

Pentru-ca să vorbim mai la înțeles despre rēul ce aduce vinarsul întregului nostru popor român și pentru-ca să ne încredințăm, să luăm, că o familie una cu alta (și cele care beu vinars scump) bea pe zi numai 8 cr. v. a; aceea familie va bea pe an de 30 fl. v. a. și în treizeci de ani va bea de 900 fl. v. a. Două sute familii ale unei comune române cât de mică, bea în treizeci de ani 180,000 fl. v. a. și o mie de familii bea în treizeci de ani 900,000 fl. v. a. Românii din Transilvania aproape la 1½ milion de suflete, luându-i la patru sute de mii de familii, bea într'un an de 12.000.000 fl. v. a. adică douăsprezece milioane fl. prăpădesc pe otravă în treizeci de ani bea ei de 360,000.000 fl. adică trei sute șezzeci de milioane fl. v. a. Eată capital național, avere română, care se perde în zădar, ca și când s'ar arde. Și dacă vom merge și mai departe socotind după această chee la toate douăsprezece milioane de suflete române din toate țerile pe unde locuiesc ei, și dacă vom lua numai două milioane familii române cărora le place vinarsul, că va bea fiecare familie numai de 8 cr. pe zi, ele prăpădesc pe an pentru vinars 60,000.000 fl. zi șezzeci milioane fl. și în treizeci de ani 1.800,000.000 sau un miliard optsute milioane fl. v. a. Eată bani de spăriat, pe cari i-au aruncat Românii în foc, fără să le aducă cel mai mic folos; bani, cari îi puteau avea fără ca să folosească rachiul, de oare ce înainte de două sute de ani au trăit Românii fără să bea vinars. Când am socoti, ca să înființăm un capital național, dacă ne-am opri dela vinars în acești ani și ar da fiecare familie numai 8 cr. pe zi, cari îi dă pe vinars, eată ce capital național am avea.

Afară de aceasta, ce scutire de rele și pagube mari ar avē Românii, fiindcă cine se socotească perderea și pagubele, ce produc boalele, care le naște vinarsul? Boale de pept de apă, de înflături, de smintire și alte. La jumătate din nrul smintiților beutura e cauza. O mulțime de medici au adeverit în scrierile lor, că vinarsul strică sângele, că este un venin, care omoară, dar' omoară încet, că produce felurite boale, între care tremuratură și că timpește minte. Cine nu crede, să ce-tească pe renumiții dr. Hufeland, Heiroth, Kirk și pe alții, cari arată între alte, că cei ce mor de rachiul, cum zice poporul nostru, că s'a aprins rachiul în ei, mor foarte iute, ca ceice seucid pe sine. Mai încolo cine se socotească pagubele și ruinele după viața și tractarea bețivilor pătimași; zilele pierdute pe lună dela 10—17 fără să lucre ceva. Socotind cineva pe bețivii români, ar fi modest dacă ar lua la o mie zece, la un milion o mie, la zece milioane zece mii de bețivi, cari nu lucră, ci ruinează averea, se sinucid și produc ființe hēbēuce. Din acestea se socotim că ar bea și ar prăpădi unul numai 30 cr. pe zi, pe an va să zică ar prăpădi o sută și nouă fl. 50 cr. și zece mii de bețivi prăpădesc pe un an un milion și nouăzeci și cinci de mii de fl. v. a. Vine să se mai socotească

aceea ce se perde prin lene, trândăvie, care o învață la cărcime, stând guri căscate; când arde altor oameni inima de dor, ca să lucre, aflăm, chiar când e toiul lucrului, pe acei trândavi omorându-și timpul. Cine se socotească pagubele ce fac criminalii împinși de vinars? Urmările și pagubele din mânia, din certe, din bătăi, din procese? Si cine să mai socotească paguba cea mare, că adică vinarsul schimbă viața și caracterul cel tare al Românilor, dejosindu-l, ca să-și vindă și dreptul seu cel mai sfânt, dreptul de alegeri, pentru beutura de vinars? În sfârșit, cine să judece toate câte urmează din viața nemorală, care mai în tot locul este urmarea vinarsului, sau a unei vieți petrecute prin cărcime? Deci, prea iubiți cetitori! Dacă vă doare de Români și căutați cum să delăturați întunecul și sērăcia, care domnește la poporul nostru, atunci după a mea părere aci îi aflați isvorul.

Vinarsul este acel isvor al rēului, căci el tēpește mintea Românului și prin el îi suge jidanul ca o lipitoare tot sângele, toată puterea; el amăgește pe Români să facă legături umilitoare. Vinarsul cufundă cu totul pe Români la întunec și sērăcie, îi duce la lipsă și mizerie.

Deci vinarsul nu numai, că nu e de folos poporului nostru, ci este rēul cel mai mare, cel mai aprig dușman. Inteligența Românilor sunt încredințat, că o știe aceasta, și ar pute să o știe ori-ce Român cât de simplu, pentru-că vedē, că beutura vinarsului îl trânteste la pământ, semnul cel mai simțitor de folosul ce-l dă.

Acum prea iubiți cetitori! față cu acest rēu mare, cu această otravă, care scurtă viața Românilor, cu acest despoetor de avere, este bine să mai stăm nepăsători? Nu, căci după a mea părere îngrijirea ca să apere pe popor de acest rēu trebuia să o ia inteligența română mai dinainte. Eu întreb, că n'ar fi datoria să apere pe popor mai întâiu de moarte, apoi să-i dea cultură, ca nu cumva până să primească cultura să moară. Și dacă am susține adevērul, că cultura e mijlocul de-a apăra pe Români de acest rēu, atunci ași dovedi zicēnd, că omul dă semne de cultură, când cunoaște rēul, când îl părăsește și începe a înbrăoșa binele.

III.

În Transilvania încă din anul 1843 s'au arētat bărbați, cari s'au convins despre rēul ce aduce vinarsul locuitorilor și țerii. Dintre străini a fost profesorul Nagy Ferencz, medicul Szilagyi Nicolae și chiar baronul Nic. Vesselényi călcând interesul seu în zece comune iobăgești ale sale, a oprit pe locuitorii lor a mai bea vinars. Preotul evangelic Teutsch a înființat o asociațiune contra vinarsului. Dintre Români mai mulți bărbați din Blaj pe la anul 1846 s'a consultat și au scris despre acest rēu. În Brașov pe la începutul anului 1847 prea o. d. protopop și președintele despărțământului asociațiunii din Brașov Ioan Petric a înființat aci o societate, în care să obliga membrii moralicește a nu mai bea vinars, dl senator Stefan Rus, dnii comercianți Perșoiu, Aaboian, eu și mai mulți eram membrii acestei societăți. Pe la anul 1854 dl Ioan Petric în conțelegere cu răpausatul d. director Gavr. Muntean a lucrat, a scris și a oat o broșură asupra vinarsului, care la anul 1868 a eșit în ediția a doaua. Resultatul sau succesul acestor începuturi a fost neînsemnat, căci cu durere zis., inteligența românilor, a socotit rēul ne însemnat.

(Va urma).

CRONICĂ.

Convict român în Lugoj. Ca sffrșit al sărbătorilor instalării Episcopului *Demetriu Radu*, ni-se comunică din Lugoj, că *Metropolitul Blajului* a dăruit pentru fondul unui *Convict român din Lugoj* o poliță de 5250 fl. cu care sumă e asigurat Exc. Sa Altă faptă îmbucurătoare este că *Ioan Boros*, paroh în Zăbrău și pro'opop onorar, a dăruit 300 fl. ca fond pentru ajutarea nouelor parohii ce se vor întemeia. Faptele frumoase vorbește dela sine.

Petrecere în Sas-Sebeș. Ni-se scrie: La 2 Maiu, căl. nou, bravii meseriași români din *Sas-Sebeș*, deși puțini la număr, abia vre-o 10, au dat o frumoasă producțiune în sala hotelului „La leul de aur”. S'au jucat foarte bine piesele: „Vlăduțul mamei”, comedie cu cântare de I. Lupescu și „Un leu și un zlot”, comedie într'un set de *D. R. Rosetti*. Dintre jucători mai mare plăcere a stărnit harnicul meseriaș *Petru T. Muntean*, un tinăr deștept, care a pregătit pe ceealalți prietini ai săi pentru producțiune. Au luat parte la producțiune mulți țerani și țărance, cum și mica inteligență din loc, care întreagă a venit, să dea sprijinul seu meseriașilor români, pentru ceea-ce vrednică este de toată lauda. Suprasolviri au binevoit a da următorii: *Di N. Oancescu*, notar pens. în Răhău 2 fl.; *di Iosif Gross*, hotelier, în Sas-Sebeș 2 fl.; *di-na Rafila Onițiu*, 1 fl.; *di Nicolae Opincar*, cojocar, 40 cr.; *di George Oprița*, ferar 20 cr.; *di Nicolae Opincar*, pălărier 30 cr.; și mai mulți câte 10 cr., cărora meseriașii noștri le aduc și pe calea aceasta călduroase mulțumiri. Spesele s'au urcat la 114 fl., veniul a fost 120 fl. 30 cr. deci venit curat a fost 6 fl. 30 cr. cari s'au trecut la fondul reuniunii meseriașilor din loc. În paușă s'a pregătit o masă pe seama bravilor diletanți, cari și-au petrecut foarte frumos, cântând mai multe poezii naționale. Mult ne-a încântat mai ales bravul conducător *Petru T. Muntean*, care cu o voce puternică a declamat cântecul comic „Surgiul” de *V. Alexandri*. — *Unul din cei de față.*

„**Cel-ce cu pușcă umblă, de pușcă va peri**”. Sânt cuvinte rostite de docentele din *Tiuriu* lângă *Blaj G. Făgărășan*, care pe Luni în 24 a. l. c. va păși în temnițele *fericitului nostru stat*? În Ian. a. c. la săbătorile Sf. Botez. Inv. *Făgărășan* în frunte cu corul seu de țerani români merse spre a gratula părintelui lor sufletește de ziua onomastică. Pe atunci învățătorul catolic de acolo se duse acolo cu pușca încărcată cu glonț, că dacă vor face, eventual dacă vor cânta ceva contra statului să puște asupra lor. Poftim! În cine stă puterea țerii ungurești! După ameazi s'a întălnit *Făgărășan* cu el și i-a zis între altele și cuvintele citate mai sus. Și eată adevărul: Eri s'a împușcat la urechea stângă și a murit. Acesta a fost piritorul cel mai mare al *Tiurenilor* și pentru-că el a pîrît în mod nedrept la arătat Dumnezeu lumii fatregi, că cel-ce ca el va lucra, ca el va muri.

Faptă frumoasă. Din *Bucerdea Vinosă* ni-se scriu următoarele: Învățătorul nostru *Teodor Bogdan* în fața comitetului și a sinodului parohial gr.-or. din *Bucerdea Vinosă* a declarat că dînsul e mulțumit cu salariul seu satorit în sumă de 300 fl. v. a. și așa *abzice pe vieată de cuîncuenalul*, adausul

de 50 fl. prevăzut în lege. Pentru această faptă nobilă subscrisul în numele comitetului și a sinodului parohial cari i-au votat mulțumită protocolară, îi aduc dlui învățător *Teodor Bogdan* mulțumită călduroasă și pe această cale, dorind ca acest exemplu frumos să aibă de următori mulți învățători. *Bucerdea Vinosă* în 5 Maiu n. 1897. *Teodor Pop*, paroh gr.-or.

Cor bisericesc. Din *Uioara* de pe *Murăș* ni-se scrie: În toamna anului trecut a fost ales la noi de cantor la biserică gr.-cat. dl *Constantin Pepene*. Dînsul îndată după ocuparea postului de cantor a și întemeiat un cor la biserică, avînd vre-o 14 coriști juni, căsătoriti, și prunci dela școala de stat de aici. Cântările corului merg așa de frumos în sfînta biserică, încât toate inimile creștinilor se bucură de vocea corului și a pruncuților care prin sfintele cântări laudă pe ziditorul lumii.

Dar pentru biserică. Ni-se scrie: De doi ani de zile, de când se află în mijlocul nostru m. on. domn *Nicolau Bolboca*, paroh și protopop, biserică noastră gr.-cat. s'a înfrumusețat cu peste 20 obiecte frumoase anume: stichare, chivot, feșnice icoane, prapore etc. etc. Cel mai nou dar pentru biserică noastră l-a făcut în zilele acestea economul și parohianul nostru de frunte *Iosif Dan*, cu soția sa *Floare*. Ei au dăruit un ornat preotesc de mătășă cu posomant de aur, și pe felon o cruce de aur brodată, în preț de 80 fl. v. a. Primească consăteanul nostru în numele poporului întreg cele mai călduroase mulțumiri. D-zeu să le ajute ca să mai aibă de unde sacrifica pentru sfînta noastră biserică. — *Petromaniu*, la 20 Maiu n.

Ioan Musteșiu, inv. gr.-cat.

— *Evlavioșii creștini* din comuna *Tîmpahaza* *Ioan Bucur* și fratele seu *Miron Bucur* dimpreună cu *Ioan Rodean* au cumpărat pe seama sf. biserici de aici „Înmormîntarea d-lui nostru *Isus Christos*”, în preț de 35 fl. v. a. Chipul dlui *Isus Christos* e zugrăvit pe pînză de mătășă roșie foarte frumoasă și chipul e de mărime naturală. Pentru acest dar însemnat a credincioșilor dăruitori le aducem pe calea aceasta cea mai ferbinte mulțumită. De Dumnezeu ca atari fapte creștinești să-le urmeze și alții.

Antoniu Bucur, învățător.

Lucruri urite. Din *Comloșul-mare*, comit. *Torontal*, i-se scrie „*Tribunei*”, că la 3/15 Maiu s'a făcut acolo alegere de notar comunal, cu care ocaziune primarul comunei, *Andrei Bălan*, (până nu ajunsese primar un infocat naționalist), apoi preotul de acolo *George Bălan* și alți unsprezece rătăciți au votat pentru *Jidovul Spuhler*, candidatul stăpînirii, pe când protopopul *Miulescu* cu 19 viriliști români au protestat împotriva actului de alegere, din motiv, că protopopul n'a pus în candidație și un Român. Când vrednicul protopop a dat protest în numele majorității, care n'a votat, rătăcitul preot *Bălan* a strigat ca un năimit: „Să trăiască *Spuhler*”. — Rușine să-i fie!

„**Datorințele vieții religioase-morale** ale creștinului drept-credincios” este titlul unei cărți bune și folositoare pentru poporul nostru și deosebit pentru școlari. Cartea cuprinde pe lângă o mică introducere în credință, iubirea și speranța creștină: Simbolul credinței; Poruncile dumnezeiești, Poruncile bisericesti, Faptele îndurării trupesti,

Faptele îndurării sufletești; Sfaturile evanghelice; Rugăciunea domnească, Născătoare de Dumnezeu, Doxologia. Cartea este tipărită cu multă îngrijire și pe hârtie foarte fină. Atragem luarea aminte a preoțimei și învățătorimei noastre asupra acestei cărți, potrivită pentru premiarea școlarilor buni. Prețul cărții 5 cr.; ear' cu o iconiță foarte frumos executată, în stilul bisericii noastre, 7 cr. de vîndut la librăria diecesană, *Caransebeș*.

Sărbare românească în Brad. Aflăm, că la 21 Maiu v., în ziua de „*Constantin și Elena*”, corpul profesoral al *gimnasiului român din Brad* va arangia o frumoasă sărbare, din prilegiul că acești doi sfinți sînt patronii gimnasiului. La sărbare vor lua parte și protopopii tractelor *Hătmagiu* și *Șiria*, în fruntea unui număr mare de inteligenți de-ai noștri. Pentru ridicarea nimbului sărbării va concerta în seara aceea un cor țărănesc din *Cil* (*Bănat*). După concert va fi joc.

Opșaguri. Cu titlul aceasta a eșit în tipografia „*Aurora*” din *Gherla* o carte populară, scrisă de cunoscutul scriitor popular *Ioan Pop Reteganul* din *Reteag*. Ea cuprinde vre-o 50 de pătani de rîs de-ale *Țiganilor*, *Jidanilor*, *Săcuilor* etc. scrise în versuri și limbă populară. Titlul întreagă a cărții este: *Opșaguri. Cât cioplite, cât pilite, și la lume împărțite*, de *I. P. Reteganul*. Prețul 40 cr. Drept exemplu dăm una din istorioarele în fruntea foitei de azi.

A eșit de sub tipar. Renumitul roman *Discipolul de Paul Bourget*, membru al *Acedemiei franceze*, în traducere românească în *Biblioteca Romanelor celebre*, a *Institutului de editură Samitca* din *Craiova*. Prețul lei 1.50. Apoi nr. 35 al *Bibliotecei de Popularizare*, cuprinzînd frumesele poezii originale ale tinărului și talentatului poet *T. Dușes u. Dușu* sub titlu: *Crîng și Luncă*. Prețul volumului 30 bani. Se află de vînzare la librăria „*Tipografiei*”, societate pe acțiuni din *Sibiu*.

O fundațiune frumoasă. „*Foia diecesană*” din *Caransebes* scrie: În 13 Maiu n. c. s'a pertractat la notarul public din *Caransebeș* lăsămîntul fericitului în *Domnul*, *Michail cavalier de Trașsa*, fost locotenent mareșal campestru, cu care ocaziune s'a constatat, că dînsul nu și-a uitat de biserică și de neamul seu românesc. Dorința sa ferbinte a fost, ca să se deschidă în *Caransebeș* o școală superioară de fete. Spre acest scop deci, a designat suma de 5000 fl. ca legat pe seama diecesei din *Caransebeș*, pentru-ca din acest legat, și din alte eventuale legate de asemenea natură să se creeze capitalul necesar la înființarea și susținerea unei școli superioare. Tot cu ocaziunea pertractării lăsămîntului *Marinimoasa doamnă Aurelia de Trașsa* nasc. *Kron* a donat diecesei intravilanele nr. 192 și 183 din *Caransebeș*, testate ei de adormitul ei soț, în scopul promovării realizării dorinței testamentare a fericitului adormit, adecă pentru școala de fete.

Dela frații macedoneni primim veste împurcătoare. Săptămîna trecută s'a făcut deschiderea unei noue școli primare române în comuna *Gopeși*. Clădirea este una din cele mai frumoase din *Macedonia* și a fost zidită în urma stăruinței *Eforiei școlilor române din frumoasa sumă de 20,000 lei*, dați de locuitorii din *Gopeși*.

Slugărnice revoltătoare. Ni-se scrie, că în 27 Aprilie st. n. mai mulți Români inteligenți din cercul *Aleșd*, între cari și câțiva preoți, au făcut o revoltătoare slugărnice față de șovinistul *Miskolczi Ferencz*, fost proprietar acolo, acum strămutat. Numiții Români nu s'a sfiit a lua parte la banchetul de rămas bun în rînd cu funcționarii cercului, toți Unguri și Jidovi. Și în slugărnicea lor au mers atât de departe, că au vorbit numai ungurește, ba unul dintre ei a propus, ca în amintirea sârbătoritului protopretor cei adunați să înceapă colectarea unui fond pentru ridicarea unui asil de copii, firește *unguresc*, în opidul *Aleșd* și *însuși a dat 5 fl.* Rușine!!

Alegere sângeroasă în Croația. După toate semnele banul Croației *Khuen-Hedervary* vrea să împământenească în Croația vestitul chip de alegere dela noi: *gendarmii și armata să hotărăască alegerile*. Începutul s'a făcut deja în comuna *Bosujaci*, unde zilele trecute era să se aleasă deputat în dieta croată. Fiind opoziția în majoritate, autoritățile au trimis la fața locului armata și gendarmeria, cari să „potolească” focul opozițional. Și bătaia a fost gata. Poporul indignat a început a bombarda cu prietri pe gendarmi și soldați, ear' acestea sloboziră mai multe salve de focuri în mulțime. *Câțiva alegători au fost omorîți pe loc, ear' mulți greu răniți*. Alegerea a fost suspendată.

Corb la corb nu-și scoate ochii. Din *Sighetul Marmăției* ni-se scrie, că avocatul ovreu de acolo, *Vider Antal*, a fost fuchis zilele trecute pentru niște falsificări ce le-a făcut la cărțile funduare. Dar' ce să vezi? Camera advocațională, pe *răspunderea ei*, a făcut să fie ear' pus pe picior liber, deși cercetarea împotriva lui continuă. Adecă vorba aceea: „Corb la corb nu-și scoate ochii”!

Sau reintors din țeara ciuimei. Se știe, că la 1 Febr. anul acesta Academia vieneză de științe a trimis 4 medici la Bombay în India, să studieze ciuima. Medicii au studiat cu primejdia vieții groaznică treabă de care le-a reușit să scape neatînși. Curajoșii luptători ai științei s'au reintors zilele acestea la Viena, bogați în prețioase cunoștințe. Medicii din Viena le-au făcut primire sârbătorească.

Din ciobotar — Pașă. Locuitorul din Timișoara *Frideric Bachman*, un biet bătrân orb și sărac lipit, a avut deunăzile o rară bucurie. I-a scris un fiu al seu, care dispăruse deja de prin anii 50 fără a 'i-se mai ști de veste. Acum fiul crezut perdut 'i-a scris tatălui seu, că e Pașă în armata turcească și în curînd va veni să-l vadă. Prin anii 1850 Pașa acesta a fost în Timișoara inas la un ciobotar. Olată a dispărut fără de urmă și de atunci tatăl seu nu 'i-a mai aflat de veste. S'a dus mai întăiu la Triest, apoi în Arabia. Vre-o 5 ani 'i-a petrecut ca soldat pe o corabie italiană, până-ce după multe pățanii a ajuns în armata turcească, unde a dus-o până la gradul de Pașă.

Țeară fericită. Din orașul nemțesc *Weimar* se vestește, că câștigul ce a eșit din noua dare de venit din Thuringia, cum și folosul ce-l aduc losurile thuringiene se vor întrebuița pentru a îmbunătăți leafa preoților, învățătorilor și funcționarilor mai inferiori și a scădea darea de pământ. Și când te cugeți, că la noi stăpânitorii își bat capul cum să mai ridice dările!

Pagube mari. Din Hususeu (com. Timiș) ni-se scrie: În primăvara anului curent, din cauza ploilor nu au putut oamenii sămăna primăvara și a eșit Murășul și a făcut mari pagube în sămănăturile de toamnă. Joi în 8 Maiu la 12 ore la amezzi, au picat o groznicie de grindină, și au făcut multă pagubă; viile și pomii toți 'i-a rupt.

Abonent 301.

Școli în tren. În partea vestică a Turkestanului, care se ține de în Rusia nu-s încă școli, de aceea stăpînirea rusească a făcut pe acolo niște școli, cari merg din comună în comună, așezate pe câteva vagoane de tren și provăzute cu învățătorii de lipsă. Aceste școli se opresc numai scurt timp la anumite stațiuni, unde învățătorii dau copilor, cari așteaptă la gară, lecții din cetire, scriere, aritmetică și gramatică.

Un mire cu 24 de mirese. Poliția din *Csaba* caută în ruptul capului pe un fost servitor al unui hotel de acolo. Vina urmăritului e pe cât de mare, pe atât de curioasă. El anume avea în diferite părți ale aceluși ținut nu mai puțin de 24 mirese. Pe toate acestea înșelătorul mire le-a păcălit, furându-le inelele și alte lucruri de preț, ear' dela soacre a lușelat frumoase sumulițe de bani, cu cari apoi s'a făcut pe-aci incolo.

Cu două măsuri. Că altfel judecă stăpânitorii noștri pe ai lor și a țfel pe cei-ce n'au avut fericirea a se fi născut Unguri, — se știe. Eată o dovadă mai nouă. Căpitanul poliției din *Alba-regală*, împreună cu un alt slujbaș al poliției, au fost dați din slujbi și trași în cercetare, pentru hoții. Acum de curînd tribunalul a adus judecată în cauză, osîndind pe pungași numai la câte 500 fl. amendă, *fără a-i lipsi de slujbă*. Dar' dacă Românii ar fi făcut asemenea hoții? S'gur, că înzecit mai aspru ar fi fost pedepsiți!

Iubirea de tron a Ungurilor. Zărele maghiare țipă ca din gura șerpului, că în biserica *Mateiu* din *Seghedin* capela honvezească a îndrăsnit se cânte într'una din zilele trecute imnul împăratului. O foaie ungurească publică și o declarație a mai multor Unguri, care zic că „prin cântarea imnului *austriac* musica honvezească a silît pe credincioșii maghiari se părăsească biserica” (!) Și Ungurii tot se laudă că ei țin la tron mai mult.

Nenorocire mare în Rusia. Pe una din căile ferate rus-ști s'a petrecut deunăzile o mare nenorocire. Anume a căzut de pe șine un tren, care ducea două batalioane de infanterie. S'a constatat, că 59 soldați au murit, 43 au rămas greu răniți, iar' 3 oficeri și 37 soldați au primit rane ușoare. Nenorocirea a cauzat-o o vijelie cumplită, care a potopit calea ferată. Apa adunată în șanțuri a fost atât de mare, încât soldații, cari au sărit din vagoane s'au înecat.

A muștrat-o conștiința! Înaintea tribunalului din *Eger* s'a petrecut zilele acestea un lucru foarte înduioșetor. Un mănășar numit *Schmidt* stetea pe banca acuzărilor, sub greaua acuză, că 'și-a ucis copilul nelegiuit, arzându-'i apoi cadavrul și aruncându-'i rămășițele într'o vâlcea. Acusatul, care se jura, că e nevinovat, a fost osîndit *la moarte*, ear' iubita lui, care a pus mărturie, că a privit până în capăt omorul, a căpătat 10 luni temniță grea. După enunțarea sentenței,

acusatul palid de moarte, privi încă odată în ochii iubitei lui pe care această privire o sguduă atât de mult, încât plângînd mărturisî, că ea însuși a omorît copilul; acuzatul nici n'a fost atunci acasă. Tribunalul a pornit nouă cercetare.

Loc deschis.*)

Înștiințare și apel.

Adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor români gr.-cat. din giurul *Gherlei*” din anumite cauze nu-și va ținea ședințele sale în acest an în a III-a și a IV.-a zi de *Rusalii* pecum a fost decis în *Cristolțul-mare*, ci tot în aceste zile adecă în 15 și 16 Iunie st. n. le va ține în parochia *Lozna-mare*.

Cu care ocaziune în seara de 15 Iunie la 7 ore se va da un banchet comun, după care va urma conțert, ținut prin corul nou înființat al plugarilor din *Lozna-mare* și în urmă petrecere cu joc.

Ce spre orientare și acomodare și pe cale ziaristică se aduce la cunoștința prea stimatului public interesat.

Totodată sînt rugate și celelalte foaie române pentru de a publica acest avis!

Lozna-mare, la 24 Maiu n. 1897.

Pachomiu Pop,
preot gr.-cat.

Stefan Selez,
învățător.

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Mai nou.

Gubernatorul Cretei.

Ziarul englez din Londra „*Standard*” are știre sigură, că puterile în înțelegere cu Turcia au denumit de guvernator al Cretei pe prințul *Francisc Iosif Battenberg*.

R Î S.

Încă nu ne-am certat.

Un țigan puse mîna pe ceva din curtea unui Român. Românul care tocmai esia din casă, și văzî pe cioroiv, se luă în grabă după el și prinzîndul, începî să-l blagoslovească, după-cum 'i-se cădea. Da țiganul: ho... Românico, ce începi așa înte cu bătaia, că încă nu ne-am certat!

Impărășită de *Ioan Pop,*
din *Beșimbac*.

POSTA REDACȚIEI.

N. Gr. în Igh. și A. O. în Seb. Să vor publica, numai să le vie rîndul. Avem multe altele sosite înainte.

P. D. în Șiria. Adresați-vă la bolta „*Concordiei*” în Sibiu (strada *Măcelarilor*).

G. M. în Vrani. Fabrică de aba nu este aici, dar' materie se află la „*Concordia*” în Sibiu, (strada *Măcelarilor*). Scrieți la bolta aceasta și întrebați de prețuri.

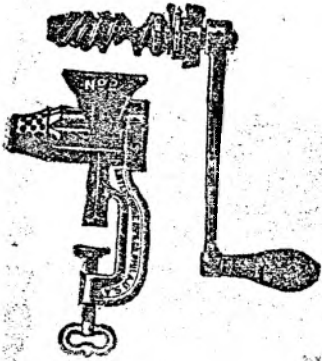
P. Gh. în Ternoava. „*Obiceiurile la nunți*” și poeziile populare să vor publica. Nu înțelegem însă, ce vrei cu cele două poezii? d-ta le-ai scris din o carte și ni-le trimiți ca originale să le publicăm. Aceasta nu e frumos!

Pentru redacție și editură responsabil: *Ioan Morariu*.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*” societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

CAROL F. JICKELI, SIBIU,

[2827] 25— recomandă:

mașina de măcinat carnea galvanisată argintiu.

Constă numai din două părți, părțile de întregire nu sunt trebuincioase.

Părțile tăietoare se ascut de sine la întrebuințare.

Vinele se prelucră tot așa de mărunt ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea mașinii urmează cu totul de sine, prin aruncarea unei bucăți de pâine în lăuntru.

Se capătă în patru mărimi:

	Nr. 2	4	6	8
macină pro minută	1/2	1	2	3
Prețul fl.	3.40	4.60	5.60	7.90

Apel!

Un învățător rom. gr.-or. cu calificățiune pedagogică și purtare morală bună, praxă de 7 ani, examene cu școlarii laudabile în fiecare an, cunosător în ale muzicii, având destoinicia de a înființa și conduce ori-ce fel de categorie de cor vocal, dorind a se strămuta, respective a se așeza în o astfel de comună care poate servi și ca centru sau cel puțin în apropierea de căile ferate să recomandă în atențiunea on. public.

[1295] 2-6

Cei-ce doresc ori-și-ce fel de detaluri în privința aceasta, precum și condițiunile se staveresc reciproc prin următoarea adresă:

„Arpeggio“,

Kossova. (Krassószörénym.)
sau tot sub acest titlu, prin Red. „Foi Poporului“.

Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni, Sibiu.
Deposit general pentru Sibiu și giur.

Avis fumătorilor de țigarete!

Hârtia de țigarete

„CLUB“

este cea mai bună, mai fină, și totuși cea mai tare hârtie de țigarete.

Total liberă de glicerina.

Se poate căpeta pretutindenea.

În pachetare patentată costă 3 cr.

În pachet comun „Club exquisit“ 2 cr.

NB. Din aceeași hârtie se prepară și plăcutele tuburi pentru țigarete.

O șatulă cu 100 de tuburi costă 18 cr.

La vânzări în mare și mai ales traficanților se dă mare rabat.

Marca de apărare e:

Un domn cu ochelari, fumând țigaretă.

Deposit general pentru Sibiu și jur (vânzare în mic și mare) la

Librăria societății pe acțiuni

„Tipografia“,

Sibiu, strada Poplăci Nr. 15.

Deposit general pentru Sibiu și giur.

Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Coase de garanție

În calitatea cea mai bună, mai fină și mai puternică la tăiat, măsurată a—b de 75, 80, 85, 90 cm. lungă

I.

fiecare bucată 1 fl. 20.

II.

Ori-care coasă, dacă nu se dovedește bună la întrebuințare, se primește îndărăt. În fiecare coasă e bătut numele meu „Kröger“ și cuvântul „Garanție“. Fiecare „coasă de garanție“ este bătută înainte, cum se cade, pentru-că prin baterea greșită adese-ori și cea mai bună coasă se strică. Ciocan și nocoală de bătut coasa, în calitate garantată, muștra I. și II. costă câte 1 fl. 05 cr.

Cute, chemică, roșie, vânăță, și peatră de curățit rugina, în calitate dovedită bună recomandă.

Heinrich Kröger, ferărie,

[1878] 1-6

strada Urezului nr. 1.

Expedarea prin postă și rambursă.

Hârtie

pentru

scrierea de model la examen (Propise)

se află de vânzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

100 bucăți 65 cr.

Mare prăvălie

de

băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.,
a societății comerciale

„CONCORDIA“

Str. Măcelarilor nr. 20.

Strada Baier nr. 1.

Edificiul „Albinei“.

vânzare în mare și mic.

Toate articolele aparținătoare sferei de băcănie, delicatose, candite și bumbacuri se pot procura cu prețurile cele mai moderate și în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră arangiată după recerințele moderne, numeroasele localități ce ne stau la dispoziție, precum și importul direct de mărfuri ne pun în plăcuta poziție de a corăspunde tuturor așteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zahar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuișoare, Șofran francez, Thee, făină de toți numerii, Orange, Masline, Icre negre și roșii, Șuncă, Salamă, Pești marinați (Aalfisch, heringi, ruși), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdii. — Vinars curat de prune.

Oțet de vin veritabil.

Vinuri curate și tot felul de ape minerale.

Fruite sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petrolu etc.

diferite sămânțe agronomice plombate și scutite de rocoină cu prețuri foarte favorabile.

Din despărțământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de țesut, Bumbacuri franțozești veritabile (marca D. M. & C.) albe și de diferite colori, Păr, (Haras) bercă, mătăsuri de cusut în diferite colori, etc.

Așteptând numeroasele comande ale M. O. public și promițând serviciu prompt,

semnăm cu toată stima

„Concordia“,
societate comercială pe acții.

[1039] 13—

Var ars de prima calitate

se află de vânzare, în mare și mic, în
tot decursul verii la domnul [1364] 3-3

George Vasili

în **Sebeșul-de-jos (Alsó-Sebes)**
gara și posta ultimă (Felső-Sebes).

Prețul este 5 fl. de bute loco Sebeșul-
de-jos și 6 fl. de bute loco Sibiiu.

Mașine de cusut Wertheim cu cusătură dublă.

Fabricat german de clasa primă, pentru
folosință în casă și în industrie, furnisor
din Viena la ori-care loc din monarhia
Austro-Ungară. [1069] 4-5.

Mașină cu tălpi (Hocharmige).	fl. 35.50
Mașine de mână (Hocharm ge).	fl. 31.50
Mașină Ringschiff	fl. 49.—

30 de zile
timp de probă

5 ani
garanță.

Ori-care mașină, care în timpul de probă
nu se va dovedi de coreșpunzătoare, o
primesc îndărăt pe speșele mele.

Prospecte și mostre de cusut la cerere se dau gratis.

Casă de mașine de cusut.

Louis Strauss

Firmă înprotocolată.

Furnisor al

„Reuniunii amplotiaților c. r. de stat“.

Viena, IV., calea Margarethen nr. 12/bl.

Sunt veselă, de a-ți putea împărtăși, că
mașina a sosit într-o stare cu totul bună și că
sunt mulțumită în mod extraordinar. Voiu re-
comanda bucuros și cu rivă mașinele d-tale în
cercurile cunoscuților mei

Cluj (Ardeal), luna lui Februarie 1897.

D. v. Fekete, soția de maior.

[1350] 3-12

Hofherr & Schrantz

fabrica de mașini agricole și turnătorie de fer
în **Budapesta.**

Prin prezența avem onoare, a aduce la cunoștință, că am predat
representarea casei noastre dlui **Heinrich Kröger**, neguțetor
cu ferării, Sibiiu, strada Urezului nr. 1, unde vom și ave depositul de
mostre de pe mașinele și unelte agricole.

Cataloguri ilustrate trimitem la cerere franco.

Mașine de sămănat, pluguri, mașine de cosit, grape pentru fân, mașine
de treierat cu mână, moriște de curățit grâne etc., cu prețuri reduse.

Lanțul de oțel patentat „Goeppinger“ cu zale fără fertură (neforostuite)

este conform constatării oficiale de 2—2½-ori mai tare decât lanțurile
celelalte (cu zale forostuite), și poate să se întrebuințeze cu deplină sigu-
ranță cu câțiva numeri mai subțire, decum e posibil aceasta la lanțuri
forostuite; prin aceasta se ajunge la o considerabilă ușurare de greutate.

Dei lanțul de oțel patentat este lanțul cel mai ieftin.

Lanțul acesta este făcut în diferite feluri și spre diferite scopuri; se
află în deposit la

[2826] 19-25

Carol F. Jickeli, Sibiiu.

Reparaturi în grabă, bine și ieftin.

Andrei Török

Fabrică de mașini agricole în Sibiiu

recomandă stimaților domni economi fabricatele sale bine cunoscute în țeară
și străinătate și de multe-ori premiate.

Tot felul de **pluguri** — pentru mersul ușor și bun al plugurilor
mele dau garanță — **mașină de tăiat** de ale lui Haelerling și în
deosebite mărimi, **teascuri** pentru stoarcerea oleiului, mostului de stru-
guri și de poame, toate de un sistem probat ca bun, **virtej** (găpel) pentru
câte 1—4 cai, **mașine de imblătit** (trierat) de mână, cu virtej, și
cu vapori, mașini pentru alegerea grâului în 4 deosebite mărimi, mașină
pentru desfacerea **cucuruzului**, **moară pentru păsat**, **pumpe** pentru
afunzimi până la 20 metri, **mașini** de sămănat și triere, grape și altele:

Mai departe eu port neguțătorie de fer cu un mare magazin de ni-
covele, foi, mașini pentru șiroafe și pentru găurirea ferului, tinichea (pleu)
pentru coperișe, șindile, apoi tot felul de alte instrumente și unele de
lipsă făurarilor și lăcătarilor, toate de cea mai bună calitate. [314] 13-26

Intemeiată la anul 1857.

Prețuri ieftine, servicii solid.

Lista prețurilor ilustrată, gratis și franco.